

iekt

ZESPÓŁ FOLWARCZNY SIEDLEC

2. Czas powstania
poł.XVIIIw.,
XIXw.

3. Miejscowość
S I E D L E C

622
djęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres
Siedlec nr 1,
Siedlec nr 159
32-065 Krzeszowice
nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo krakowskie

gmina Krzeszowice

6. Poprzednie nazwy miejscowości

pocz.XVw. - Sedlec,

ok.1470r. - Syedlec

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo krakowskie

powiat Chrzanów

8. Właściciel i jego adres

Dom Macierzysty Zgromadzenia
Sióstr Najśw.Duszy Chrystu-
sowej, Kraków Prądnik Biały
ul.Glogera nr1; St.Byczek
Siedlec 159

9. Użytkownik i jego adres

Dom Zakonny Sióstr Zgroma-
dzenia Najśw.Duszy Chrystu-
sowej Siedlen nr1;
Stanisław Byczek Siedlec
nr 159 32-065 Krzeszowice

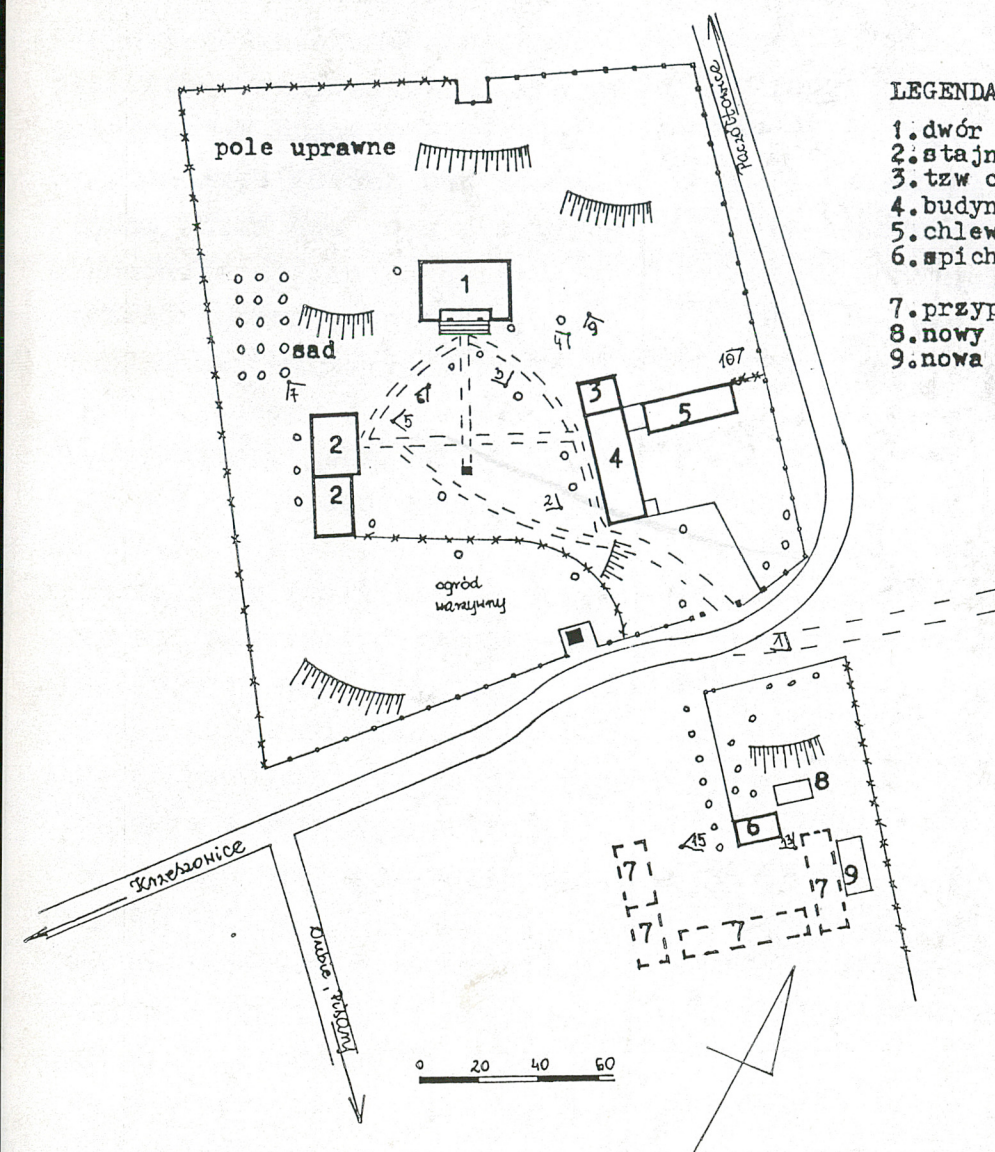
10. Rejestr zabytków:

Nr A - 592

data 4.10.
1988

LEGENDA

- 1.dwór ob.kaplica i dom rekolekcyjny
- 2.stajnia i wozownia ob.dom zakonny
- 3.tzw czeladnik ob.dom rekolekcyjny
- 4.budynek ogólnoinwentarski ob.obora
- 5.chlewnia ob.nie użytkowana
- 6.spichlerz ob.bud.gospodarczy częściowo
nie użytkowany
- 7.przypuszczalne usytuowanie stodoły
- 8.nowy dom mieszkalny
- 9.nowa obora

Wieś Sedlec (ob. Siedlec) pojawiła się w źródłach pisanych na przełomie XIV i XVw.; wzmiankowany był wówczas niejaki Spytko de Sedlec.

W 2poł. XVw. wieś stanowiła dobra rycerskie i należała między innymi do Siedleckich. W pocz. XVIw. Siedlec kilkakrotnie zmieniał właścicieli, a od roku 1529 stał się własnością Tęczyńskich i pozostawał ich własnością ok. 100 lat.

W roku 1631 dziedziczka Siedlca - Agnieszka z Tęczyńskich Firlejowa ofiarowała ten majątek klasztorowi karmelitów bosych z Czernej. Przed 1640r. Firlejowa wybudowała w Siedlcu dwór, w którym przez dwa lata mieszkała i sprawowała nadzór nad gospodarstwem, by przekonać się czy przynosi ono klasztorowi wystarczające dochody. Oprócz dworu istniał już w roku 1640 dość duży folwark opisany w ówczesnych inwentarzach; ze spisu wynika, iż wśród budynków gospodarczych znajdowały się wówczas: wolarnia, obora, stajnia, chlewnia, stodoła, lamus a także browar.

Siedlec jest wsią położoną ok. 4 km na półn. wsch. od Krzeszowic, na terenie pagórkowatym, w otoczeniu pól uprawnych, po półd stronie większych kompleksów leśnych. Przez wieś przechodzi szosa wiodąca od zach. z Krzeszowic na wsch. w kierunku miejscowości Dubie i Szklary, a także lokalna droga wiodąca z Siedlca na półn. do miejscowości Dębnik i Paczółtowice.

Wieś ma charakter wielodrożnicy; dawny zespół folwarczny znajduje się w jej wsch. części.

Dawny zespół folwarczny zachował się do czasów obecnych w stanie szczątkowym; tworzy go otoczony współczesnym ogrodzeniem teren z dawnym dworem, budynkami inwentarskimi w części zaadaptowanymi na mieszkalne, sadem i polami uprawnymi o niewielkim areale. Nie istnieje w zespole wyraźnie wyodrębniona część rezydencjonalna ani część gospodarcza. Zachowana zabudowa ma charakter geometryczny rozproszony. Wnętrze zespołu ma charakter krajobrazowy. Podłoga obejścia obniża się z półn. na półd; na półn. od dworu podłoga ma charakter gruntowy, na półd od dworu - tworzą ją pielęgnowane rozległe trawniki ujęte betonowymi krawężnikami i ścieżki komunikacyjne między trawnikami wyłożone płytkami chodnikowymi oraz nieutwardzane gruntowe.

Dominantę w zespole stanowi położony centralnie budynek dworu "1". Dwór jest obiektem murowanym, założonym na rzucie prostokąta z narożami wysuniętymi w formie narożnych alkierzy i wgłębnym podcieniem między tymi alkierzami; pierwotnie parterowy z wysokim poddaszem (ob. poddasze zaadaptowane na pokoje mieszkalne przez co utworzone zostało piętro), nakryty czterospadowym dachem przechodzącym w połaci południowej w dwuspadowe daszki nad alkierzami. Dwór zwrócony jest frontem w kierunku półd. wsch. do wnętrza obejścia. Na półd. zach. od dworu znajdują się połączone ścianą szczytową murowane jednokondygnacyjne budynki nakryte dwuspadowymi dachami, w których mieściła się stajnia oraz wozownia a ob. dom zakonny "2"; budynki te ustawione są elewacjami szczytowymi na linii półn.-półd z pewnym odchyleniem od tej linii i skierowane elewacjami frontowymi na wschód. Na półd. wsch. od dworu znajdują się połączone ścianą szczytową dwa obiekty: dom mieszkalny czeladzi folwarcznej adaptowany na dom rekolekcyjny "3" oraz budynek ogólnoinwentarski ob. obora "4". c.d. - wkł

Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa ogółem ok. 4 ha	16. Przeznaczenie pierwotne majątek ziemski, uprawa i hodowla, browar	17. Użytkowanie obecne ośrodek rekolekcyjny i dom zakonny, ogrody, sad,
8. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja -modernizacja dworu (patrz pkt 12), przebudowa na pomieszczenia mieszkalne dawnej stajni i wozowni "2", przebudowa wnętrza dawnego czeladnika ob. domu rekolek- cyjnego "3", nieznaczne przekształcenie wnętrza dawnego budynku ogólnoinwentarskiego ob. obory "4", pokrycie eternitem dachu chlewni "5", połączenie chlewni "5" no- wym łącznikiem z oborą "4", otoczenie zespołu pofolwar- cznego nowym ogrodzeniem (z suporeksu oraz siatki dru- cianej), założenie wewnętrznych dróg jezdnych i ścieżek utwardzonych betonem oraz płytkami chodnikowymi, założe- nie trawników wewnątrz zespołu oraz nasadzenie drzew i krzewów.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) -dawny układ przestrzenny zespołu folwarcznego uległ daleko idącym przekształceniom: nie zachowały się podwórza gospodarcze, przebudowie i modernizacji uległa większość zachowanych pofolwarcznych budynków, niektóre obiekty uległy całkowitej likwidacji: m.in. budynki położone nad nieistniejącymi już obecnie sta- wami we wsch. części zespołu (browar?), stodoły na tere- nie podwórza południowego oraz niezidentyfikowane obiekty położone na terenie podwórza północnego obok obory "4", likwidacji uległy rozległe ogrody i sady położone w płd części zespołu po płd stronie drogi, teren dawnego zespołu został częściowo rozparcelowany i obecnie znaj- duje się także w prywatnych rękach.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

1. ^Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t.I, z.4, Warszawa 1952.
2. Magdalena Swaryczewska, Ewidencja folwarku karmelitańskiego Siedlec gm. Krzeszowice, Kraków 1992 (maszynopis w PSOZ Kraków).
3. Materiały do słownika historyczno-geograficznego woj. krakowskiego w dobie Sejmu Czteroletniego (1788-1792), pod kierownictwem W. Semkowicza, Warszawa - Wrocław - Kraków 1931, 1960.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

plan katastralny z roku 1848 (odbitka ksero przytoczona za pracą M. Swaryczewskiej - patrz 2 poz. w bibliografii);
mapa wojskowa w skali 1:100 000 opracowana przez WIG w latach 1932-33 (odbitka ksero ze zbiorów Biblioteki Głównej UAM w Poznaniu);

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Joanna Skworz, Jacek Kaczurba X 1994
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki j.w.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. j.w.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów MNR w Szreniawie

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

4 wkładki
1 karta szczegółowa

1. Miejscowość Siedlec	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) zespół folwarczny Siedlec	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dok.pkt 12 i 13
---------------------------	---	---

dok.pkt 12:

W majątku istniały też sady oraz ogród. Dwór wzniesiony przez Firlejową około poł.XVIIw. pełnił swą mieszkalną funkcję do 3cw.XVIIIw.; w roku 1766 ówczesny przeor klasztoru karmelitów - Jan Niesiołowski - zbudował nowy dwór, a "stary" został przekształcony na spichlerz.

Karmelici pozostawali właścicielami majątku w Siedlcu do roku 1947, kiedy to sprzedali dwór z zabudowaniami gospodarczymi i gruntami Zgromadzeniu Sióstr Najświętszej Duszy Chrystusowej (łącznie ok.17 ha?).

W Siedlcu zamieszkała założycielka Zgromadzenia - Matka Paula (Zofia Trajber) wraz z zakonnicami. Jednak w roku 1949 większość ziemi oraz budynki gospodarcze zostały odebrane Zgromadzeniu i założony został PGR. Siostrom pozostawiono dwór-kaplicę w którym zamieszkiwały. Po kilku latach (w roku 1953 lub 1954) Zgromadzenie odzyskało część gruntu i zabudowania. Obecnie siostry stworzyły w dawnym zespole folwarcznym ośrodek rekolekcyjny, na potrzeby którego przystosowane zostały niektóre pofolwarczne budynki.

Teren na którym znajdowało się jedno z dwóch podwórz gospodarczych (ze stodołami i spichlerzem) należy obecnie do prywatnego właściciela [REDAKTOWANE]. W zagrodzie [REDAKTOWANE] zachował się stary podworski spichlerz, wzniesiony zapewne około poł.XIXw., obecnie częściowo niewykorzystywany ze względu na zły stan techniczny a częściowo pełniący funkcję budynku gospodarczego.

Zabudowania gospodarcze i inwentarskie znajdujące się w posiadaniu sióstr zakonnych pochodzą prawdopodobnie z końca XIXw.; prawdopodobnie niektóre z nich zostały wzniesione na miejscu wcześniej istniejących obiektów, być może z częściowym wykorzystaniem starszych fragmentów murów. Porównując XIX-wieczny plan katastralny z obecnym planem sytuacyjnym widzimy zgodność rozmieszczenia takich budynków jak stajnia z wozownią "2", czeladnik "3" z oborą "4", chlewnia "5" i spichlerz "6".

Dawna stajnia z wozownią "2" oraz dawny czeladnik "3" poddane całkowitym przeróbkom wewnątrz zatraciły częściowo swe pierwotne cechy, wynika to z całkowitej zmiany funkcji tych obiektów.

W najbardziej archaicznej formie zachował się spichlerz "6".

Wkładkę założył: Skworz, Kaczurba X 1994

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

Wzór ODZ 1978 r.

W okresie przedwojennym w zespole istniały dwa niewielkie podwórza folwarczne z zabudową skupioną na krańcach. Podwórza te widoczne są na planie katastralnym z 1848r.; jedno usytuowane było w pobliżu dworu - na pld.wsch. od jego elewacji frontowej, drugie - po pld stronie drogi wiodącej przez zespół w kierunku półn.wsch. Żadne z tych podwórz nie zachowało się w swoim dawnym kształcie. Na terenie dawnego podwórza południowego po stodołach usytuowanych nieopodal spichlerza zachowały się jedynie fragmenty fundamentów. Nie istnieją też dawne zabudowania położone na wsch. krańcu zespołu (browar?) oraz dawne stawy dworskie widoczne na planie z 1848r. Teren zespołu otoczony jest współczesnymi ogrodzeniami z suporeksu, płyt betonowych oraz siatki drucianej.

Najstarszym obiektem w zespole jest dwór z roku 1766; był on kilkakrotnie poddawany przebudowom i generalnym remontom. W roku 1854 miała miejsce przebudowa wiążąca się z urządzeniem kaplicy we dworze. W latach 1891-93 budowniczy ze Żbika-Bugaj prowadził rozległe prace remontowe polegające między innymi na zmianie więźby dachowej, wymianie okien, założeniu tynków, wymianie kominów oraz rozbiórce kominków i starych piecy kaflowych. W roku 1897 zostały skanalizowane piwnice dworskie. Kolejne poważniejsze remonty miały miejsce po II wojnie. Ostatnie przebudowy odbyły się w roku 1981 kiedy to założone zostały nowe schody zewnętrzne, nowy podest ganku - podcienia i nowa balustrada ganku, położono też nowe tynki. Przebudowy zatarły częściowo pierwotny barokowy charakter dworu. Obecnie we dworze mieści się kaplica i dom rekolekcyjny; na poddaszu znajduje się pokój w którym mieszkała założycielka Zgromadzenia, pokój ten ma charakter izby pamięci.

dok.pkt 13:

Budynki "3" i "4" - połączone ze sobą ścianą szczytową - ustawione są elewacjami szczytowymi na linii półn-pld z pewnym odchyleniem od tej linii i zwrócone są elewacjami frontowymi na zachód. Teren ograniczony od półn. budynkiem dworu "1", od wsch. dawnym czeladnikiem "3" i oborą "4", od zach. dawną stajnią i wozownią "2" ma kształt zbliżony do trapezu otwartego na pld. Od elewacji frontowej dworu wybiegają osie widokowe na pld, wsch. i zach. (na panoramiczne pagórkowate krajobrazy).

W zespole między budynkami na trawnikach występują nasadzenia pojedynczych drzew, są to jednak nasadzenia powojenne (za wyjątkiem lipy-pomnika przyrody przy bramie wjazdowej do zespołu). Na zach. od dworu rozciąga się sad owocowy, na półn. - niewielkie grunty uprawne ogrodzone płotem z siatki drucianej.

Na terenie zajmowanym dawniej przez południowe podwórze folwarczne, po pld stronie szosy, w głębi ogrodu należącego do prywatnego gospodarstwa, znajduje się dawny spichlerz dworski "6". Spichlerz jest budynkiem murowanym z kamienia, założony na rzucie prostokąta, dwukondygnacyjny z poddaszem, o dachu dwuspadowym krytym dachówką. Spichlerz jest jedynym obiektem pofolwarcznym zachowanym z pld części dawnego zespołu folwarcznego.

1. Miejscowość Siedlec	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) zespół folwarczny Siedlec	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) wykaz zdjęć, wykaz obiektów, plan orientacyjny
---------------------------	---	--

wykaz zdjęć:

1. współczesna główna brama wjazdowa do zespołu folwarcznego - widok z drogi od pld.wsch., przy bramie widoczna lipa drobnolistna będąca pomnikiem przyrody (wiek ok. 200-250 lat)
2. wnętrze zespołu folwarcznego - widok na półn.zach. (po prawej widoczny frafment el.fronowej dworu "1", po lewej fragment dawnej stajni "2")
3. dwór "1" - el.frontowa, pld.
4. widok na wnętrze zespołu od półn.zach., z terenu dawnych ogrodów
5. widok w kierunku dawnego czeladnika "3" i budynku inwentarskiego "4" od strony zach. (po lewej widoczny fragment el.frontowej dworu "1")
6. dawna stajnia i wozownia "2" ob.dom zakonny, el.frontowa wsch.
7. j.w. - el.zach. i półn.
8. j.w. - zachowany kaferok stylizowany po remoncie
9. widok od strony półn. na nieużytkowaną chlewnię "5" (po lewej widoczny dawny czeladnik "3" oraz połączenie współczesnym łącznikiem chlewni "5" z budynkiem inwentarskim "4")
10. widok od wsch. na chlewnię "5" oraz elewację tylną czeladnika "3"
11. okno w piwnicy dawnego czeladnika "5"
12. sklepienie w piwnicy j.w.
13. dawny spichlerz "6" - el.pld.wsch. i półn.wsch.
14. j.w. - fragment el.półn.zach.
15. j.w. - el.pld.zach.
16. j.w. - otwór okienny w partii piętra

Wkładkę założył: Jacek Kaczurba, Joanna Skworz X 1994
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNR w Szreniawie

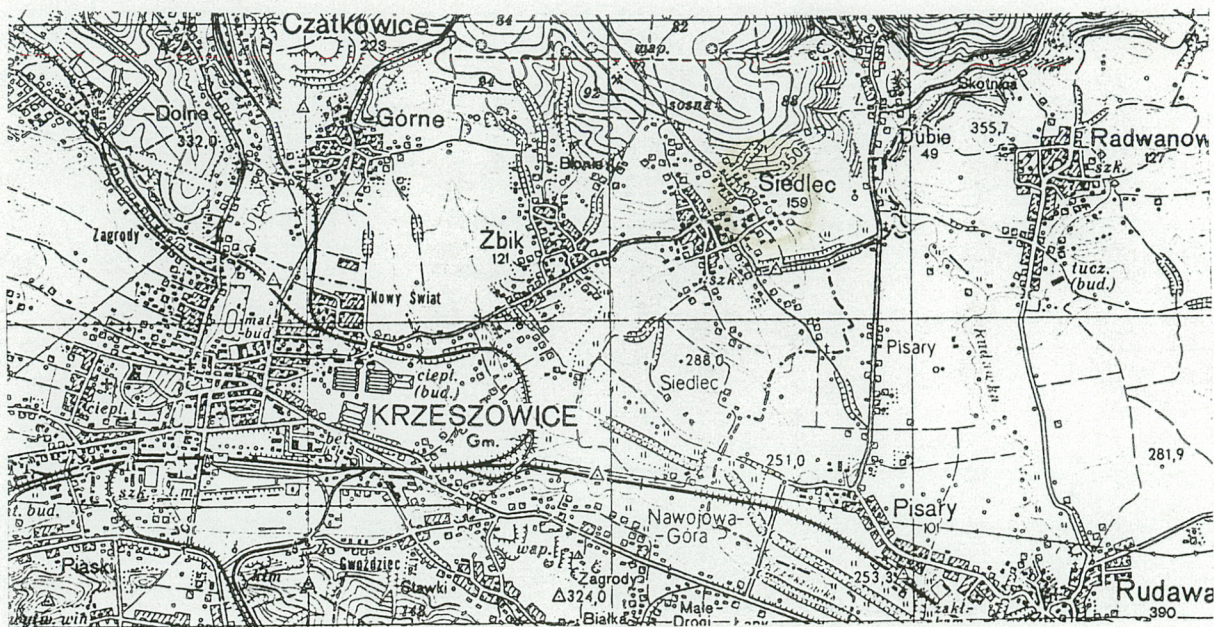
Wzór ODZ 1978 r.

wykaz obiektów zachowanych w zespole pofolwarcznym:

- dwór "1" ob.kaplica i dom rekolekcyjny (obiekt częściowo przekształcony, pierwotnie o cechach barokowych)
- stajnia z wozownią "2" ob.dom zakonny (zaadaptowany na mieszkanie, o całkowicie przekształconych wnętrzach zachowanej dawnej bryle i częściowo zachowanym dawnym wyglądzie elewacji)
- dom mieszkalny czeladzi tzw czeladnik "3" (po remoncie elewacji i znacznej przeróbce wewnątrz, zaadaptowany na pokoje gościnne dla osób uczestniczących w rekolekcjach)
- budynek ogólnoinwentarski ob.obora "4" (z częściowo przekształconym wnętrzem, o zachowanej bryle i niewielkich zmianach w wyglądzie elewacji)
- chlewnia "5" ob.nieużytkowana (zachowana bez większych przekształceń zewnętrznych, z częściowo przerobionym wnętrzem połączonym współczesnym łącznikiem z oborą "4", ob.w złym stanie technicznym)
- spichlerz "6" ob.budynek gospodarczy częściowo nieużytkowany (zachowany w dość archaicznej formie, ob. w złym stanie technicznym)

wyżej wymienione obiekty uwzględnione zostały w materiale zdjęciowym karty zespołu, ponadto dla budynku ogólnoinwentarskiego ob.obory "4" założona została karta szczegółowa.

1. Miejscowość

Siedlec

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

zespół folwarczny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1. Miejscowość
Siedlec

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
zespół folwarczny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
zdjęcia, plan katastralny z 1848r.
mapa z roku 1932-33

13

14

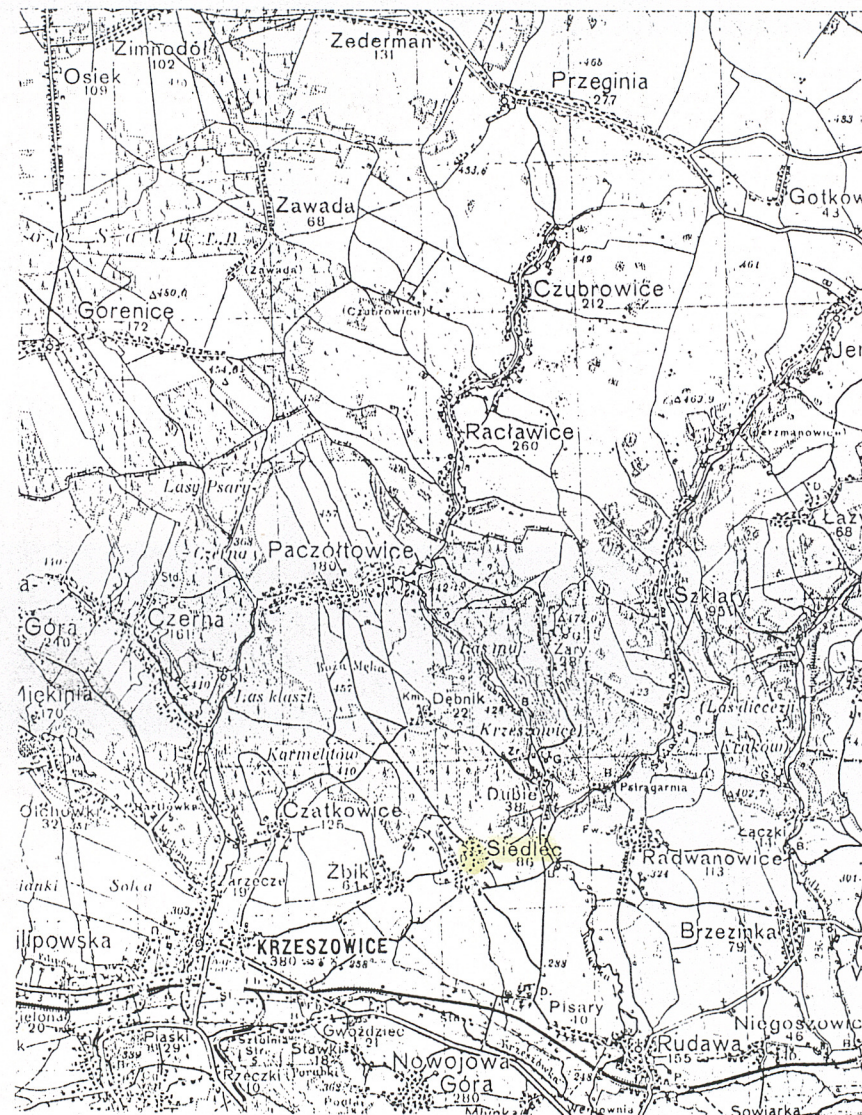
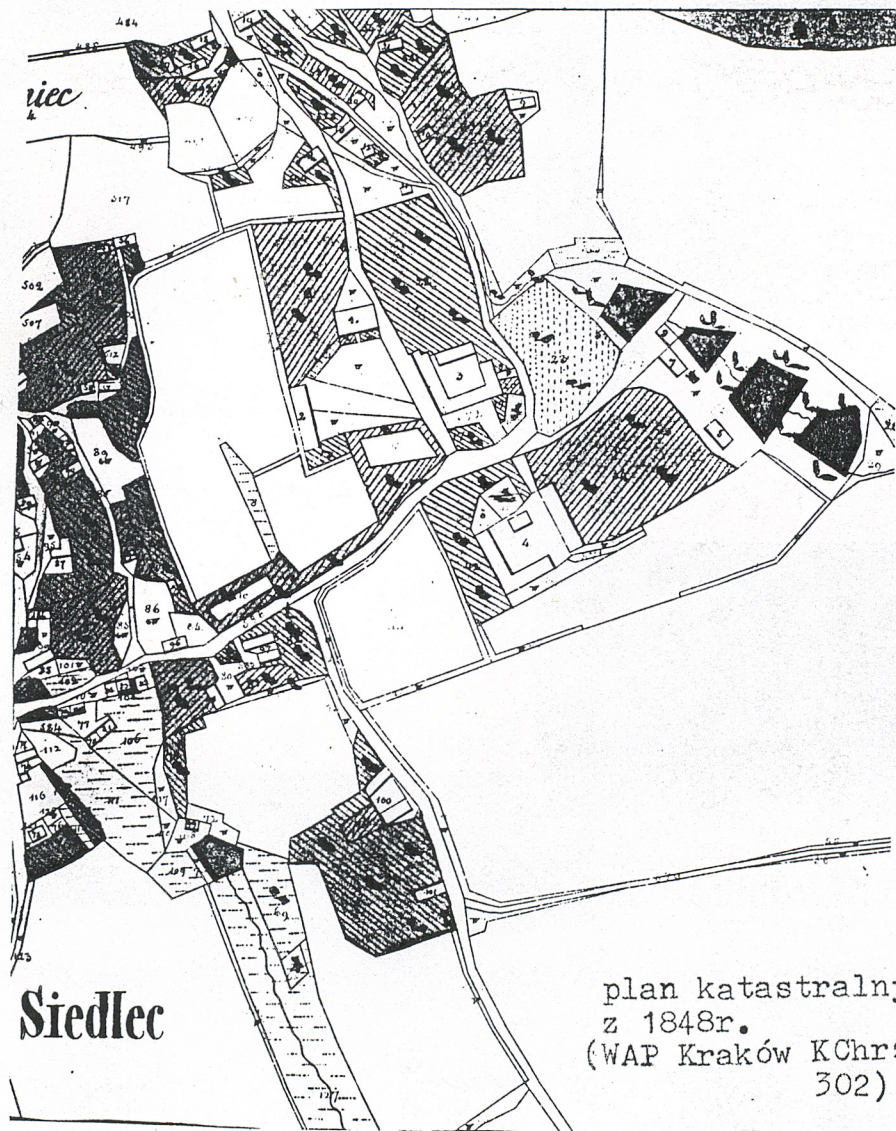

15

16

mapa z lat 1932-1933